

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМГАРМАСИ ГАЗЕТАСИ 1997 йил 15 январь Чоршанба. № 5 (14398)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ИҚТИДОРЛИ ЕШЛАРИНИНГ ЧЕТ ЭЛДА ТАЪЛИМ ОЛИШЛАРИНИ ҚўЛАБ- ҚУВВАТЛАШ «УМИД» ЖАМГАРМАСИНИ ТУЗИШИНИНГ ТАШКИЛИЙ ТАДБИРЛАРИ Тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 7 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтидорли ешларнинг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватлаш «УМИД» жамғармасини тузиш тўғрисида» Фармони билан ажратилган йўналишда Вазирлар Маҳкамаси қарор қилди:

1. Ўзбекистон Республикасининг бир қатор вазирликлари, Ўзбекистонда фаолият курсатаётган қўшма компаниялар, банклар ва бошқа ташкилотларнинг жамғармага моддий-маънавий ёрдам курашиш ҳақидаги тақдирлари маъқуллансин.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтидорли ешларнинг чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватлаш «УМИД» жамғармаси туғрисидаги Низом ва унинг ташкилий тузилмаси тасдиқлансин.
3. Жамғарма бошқаруви, Олий ва урта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Фанлар академияси, Фан ва техника давлат қўмитаси ва Давлат тест маркази бир ой муддат ичида танловларни ўтказиш ва грантлар бериш шартларини еттич қиёсчилар ҳамда иқтидорли ешлар юборилгандаги ешларнинг чет элда таълим олишларини аниқлашнинг аниқлаш шартларини, Олий ва урта махсус таълим вазирлиги:
 - чет элда таълим олаётган ешларни Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётига оид зарур ахборотлар билан доимий равишда таъминлаб туриши;
 - жамғармага чет элдаги ешларнинг ўқув, илмий марказлар ва таълим соҳасида ишловчи халқаро ташкилотлар билан иш юзасидан алоқа урнатилишига ёрдам бериши.
4. Молия вазирлиги Вазирлар Маҳкамасининг заҳира жамғармасидан жамғарма фаолиятини ташкиллаштириш учун 10 миллион сум ажратсин.
5. Республика пул-кредит сиёсати комиссиясига жамғарма фаолиятини амалга оширишга йўнатилган маблағлар конвертациясини ўстувор тарзда таъминлаш вазифаси юклатилсин.
6. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки:
 - жамғарма учун миллий ва хорижий валюта ҳисоб-рақамларини очсин;
 - жамғармани Тошкент шаҳри, Туроб Тула кўчаси, 1-уйга жойлаштирсин ва зарур алоқа воситалари, компьютер техникаси, транспорт, офис жиҳозлари билан таъминлансин.
7. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки:
 - жамғармани Тошкент шаҳри, Туроб Тула кўчаси, 1-уйга жойлаштирсин ва зарур алоқа воситалари, компьютер техникаси, транспорт, офис жиҳозлари билан таъминлансин.
8. Ўзбекистон Телерадиокомпанияси ва бошқа ахборот воситалари жамғарма фаолиятини доимий равишда еритиб борсинлар.
9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимовга юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 13 январь.

Акс садо

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

«Камолот» жамғармаси Наманган вилояти бўлими «Туркистон» газетасининг 1997 йил 4 январь сонидан берилган «Маънавият — қалбим қуёши» рубрикасида «Дилдаги оғриқлар» (Айрим ешларнинг маънавий қиёсқаси бир назар) сарлавҳага эга мақолада жамғарманинг барча шахар ва туман бўлимларида ўтказилган маънавий соғатларда муҳокамаси қилинди. Мақолада қаламга олинган ва ишга ўрнатилган қўшма таълим ҳам бериш йўл-йўриқлари атофича тахлил этилиб, амалий дастурлар белгилади. Жамғарма бўлимларидаги шу соҳа муассасаларига дастур буйича иш ташкил қилиш вазифалари юклатилди.

Газетанинг шу сонидан «Ешларга иш йўқ...» мақола ҳам шахар ва туманлардаги мавжуд ҳолатларга боғланган ҳолда қўриб чиқилди. Жамғарма бўлимларида ҳоқимликлар билан ҳамкорликда ешларни иш билан таъминлаш, янги иш уринилари яратиш буйича тадбирлар ишлаб чиқариш тўғрисида келишиб олинди. Таъриҳ тарихида жамғарманинг Уйчи тумани бўлимида туман Ҳоқимлиги билан биргаликда ешларни иш билан таъминлаш ва мавжуд бўлиш иш уриниларини тулдирди мақсадларида мексик ярдаси ўтказилди. Унда тумандаги турли соҳаларда мавжуд бўлган 350 та ишчи урини ешларга тавсия этилди. Шу кўнча туманда яловчи 68 нафар еш узига маълум бўлган қорихна ва ташкилотлар билан шартномалар имзолаб, иш билан таъминландилар.

И. ШАРОФУДИНОВ,
Жамғарма вилоят бўлими раиси.

«Камолот» янгиликлари

Хайрли ишнинг Кечи бўлмас...

Аввалги йили савобталаб фермер Муътабар Маҳмудова эзгу ниётлар ила фарғонанинг Охунбобоев тумани Шароф Камолов номли 21-урта мактабдан 26 нафар иқтидорли укучиларни танлаб уларни инглиз тили фани буйича махсус синфда ўқита бошлаган эди. Дилқатта молим жиҳати шунда эдики, 26 боланинг ҳаммаси урта мактабнинг учинчи синф укучилари бўлиб, уларнинг барчасида М. Маҳмудова ҳомилий қиларди... Орадан бироз вақт ўтиб, Муътабар опа дунёдан куз юмди. Шундан кейин опа бошлаб кетган хайрли иш ҳам сал бўлмаса унутилмаганди...

Янги йилдан раҳматли Муътабар опа ташкил этиб кетган мазкур синфни энди «Камолот» жамғармасининг Фарғона вилояти Охунбобоев тумани бўлими оталиққа олди. Бундан бугунга ушбу синфда ўқийдиган болалар инглиз тилидан ташқари математика ва информатика фанларини ҳам ўрганмоқдалар.

Феруза ОРИПОВА

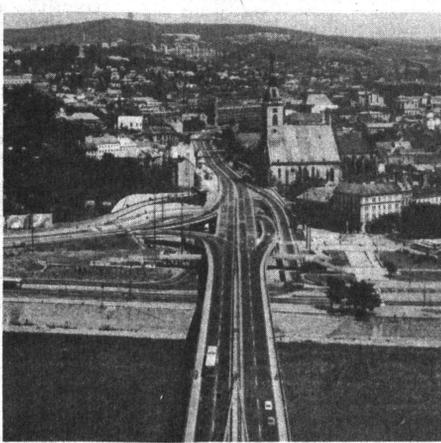
РАСМИЙ ТАШРИФ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 14 январь кuni Чехия Республикасига жўнаб кетди.
Ушбу сафар асосида Президентимиз Словакия Республикасига ҳам расмий ташриф буюради.

«БИТИМ ВА ШАРТНОМАЛАР АМАЛ ҚИЛИШИ КЕРАК»

— дейди Чех Республикаси саноат ва савдо вазирли Владимир Длоугий «Жаҳон» Ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатда.

Исо мавлуд кунлари туғганидан кейин Чехия ҳукумати янги йилдаги биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Эътиборли тарафи шундаки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Чехия Республикасига расмий ташрифига тайёргарлик куриш бу йилнинг кун тартибидagi асосий масалалардан бирига айланди.

ча тулик фойдаланилмапти. Қўл-бўки, вазирликларимиз, конерн ва фирмаларимиз вазилари бир неча бор Тошкентда бўлишди. Менинг ўзимга ҳам 1993 йили Президент Ислам Каримов билан музокара олиб бориш насиб этган эди. Кейин икки бор Давосдаги иқтисодий форумда яна учрашдик. Харгал илққ муносабат туйди ва Ислам Каримов жуда фойдали суҳбат олиб боришга интилди. Давлатингиз раҳбарининг Чехияга ташрифиди Ўзбекистоннинг давлатларимиз ўртасида яқин ҳамкорлик урнатилишга ҳаракат қилаётганини (Давоми 2-бетда)

ҳамда ишбилармон доиралар вакиллари билан буладиган учрашувларига катта ўмид боғлапмиз. Бироқ Ҳукумат уйдаги мулоҳазалар пайтида танқидий мулоҳазалар ҳам билдирилди. Ўзбекистон ва Чехиянинг иқтисодий имкониятлари ҳозир

Каримов жуда фойдали суҳбат олиб боришга интилди. Давлатингиз раҳбарининг Чехияга ташрифиди Ўзбекистоннинг давлатларимиз ўртасида яқин ҳамкорлик урнатилишга ҳаракат қилаётганини (Давоми 2-бетда)

ҚИРҚ БИР БЎЙ КЕЛАР ҚАДИМ ТУРОНДАН

Илдизлари бақувват, умтиши буюк бўлган, даҳолари доно бўлган халқининг фарзандлари болаликнинг беғубор кўйида, муқаддас мактаб оstonасида насларни орзу қилмоқдасиз? Орзулар инсонга қанот бахш этади. Илоҳим қанотингиз қайрилмасин. Бугун сизни бағрида улағайтираётган муътабар бешлик бўлиб Ватан учун сизнинг истеъдод ва гайратингиз қимматлидир.

Шаҳарасини сураб борсангиз дунёда адолат, хуррият чирокларини еққан Амир Темуридек саркаралар, сардори бўлган буюк бир миллатнинг фарзандларисиз. Миллат туйғусини бошга тож айлаган Чулпоннинг авлодсиз. Самарқандлик Улугбекнинг истеъдодини қўриб эртани куннинг осмонига яна бир юлдуз муборак дегим келди. Хоразмлик Ферузанинг қўзларига боқиб эрта Нодирабегимдек эл сурайитингиз ўзбек авлидингиз тимсолини кўрдим. Андижонлик Музаффар шох Бобурмирзо руҳи қулласин сени. Олган имилгиндан зафарлар қучиб юргин.

Бойсунининг бағрида камолга етаётган Шухрат балқисен ўзбекининг гурурини яна баланд этадиган фазоғир бўларсан. Олис сайёраларни забт этганинда Ўзбекистон

сузини барала айтиш сенга насиб этсин.

Тошкентлик Сарвар, Зоҳид, Мирвоҳид сизлар бирингиз иқтисодчи, бирингиз яратувчи, яна бирингиз элчи бўлиб, истеъдодингизни она юрт учун, унинг истиқболи учун сарфлайсизлар. Сизлар 41 нафар йилгиз-қизлар Ўзбекистоннинг юраги, эртани куннинг умидсиз!

Комил ишонч билан айта оламизки, эртага сизлардан буюк халқнинг Улугбеклари, Бобурлари, Навоийлари етишиб чиқади.

Ҳа, сиз мулки Туроннинг, ягона Туркистоннинг овоз фикрли, хур тафаккурли фарзандларисиз. Буюк бобоқалонимиз соҳибқирон Амир Темури эзи таянган дастурларининг бирида шундай сузлар бор: «Ўз идрокини ишора этган, қувваи ҳофизаси кучли инсон ҳар қандай мушқулни осон ҳал қилади». Демак, ҳамма нарсанинг қалити — билимдир. Зеро, «Китоб — барча бунёдкорлик, яратувчилик ва ақл-идрокнинг, илму-фаннинг асосидир, ҳаётни ўргатувчи мураббийдир».

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

ТОЖИКИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДА

Сўнги кунларда Тожикистоннинг Ўзбекистон чегараси яқинидаги ички сиёсий вазият кескинлашди. Фақат Тожикистоннинг тинч аҳолисигагина эмас, балки Ўзбекистоннинг Тожикистон билан чегарадош туманларида яшовчи фуқаролари хавфсизлиги ва ҳаётига ҳам муайян хавф пайдо бўлди.

Юзга келган вазият муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги 1997 йил 10 январда Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига расмий нота юборди. Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги 1997 йил 11 январда жавоб нотасини топширди. Куйида ушбу ноталар мазмунини эълон қилишмоқда.

ТОЖИКИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДА

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига у ҳурмати билан куйидагиларни маълум қилди.

Мавжуд маълумотларга қараганда, сўнги кунларда Тожикистон ҳудудидagi Чапаевск посёлкисида, жумладан, «9 январь» жамоа ҳужалигида Тожикистон томонида таъин этилган Қодир Абдуллаев ва миллий гвардия бригадаси командири Маҳмуд Худойбердиев жанговар отрядлари ўртасида кўролли можаро содир бўлмоқда.

Мазкур гуруҳларнинг кўролли туқнашуви натижасида 1997 йил 10 январда Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг Сурхондарё вилояти Узун туманидаги Ишон шаҳараси теварагига бир неча снаряд тушди. Ўзбекистон Республикасининг турт нафар фуқароси жиддий яралор бўлди, улардан бири вафот этди.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ НОТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига у ҳурмати билан куйидагиларни маълум қилди.

Мавжуд маълумотларга қараганда, сўнги кунларда Тожикистон ҳудудидagi Чапаевск посёлкисида, жумладан, «9 январь» жамоа ҳужалигида Тожикистон томонида таъин этилган Қодир Абдуллаев ва миллий гвардия бригадаси командири Маҳмуд Худойбердиев жанговар отрядлари ўртасида кўролли можаро содир бўлмоқда.

Мазкур гуруҳларнинг кўролли туқнашуви натижасида 1997 йил 10 январда Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг Сурхондарё вилояти Узун туманидаги Ишон шаҳараси теварагига бир неча снаряд тушди. Ўзбекистон Республикасининг турт нафар фуқароси жиддий яралор бўлди, улардан бири вафот этди.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

ВАТАН ҲИМОЯЧИЛАРИГА

Ҳурматли аскарлар ва офицерлар!
Қадри дўстлар!
Сизларни умумхалқ байрами — Ватан Ҳимоячилари кунин билан чин юракдан муборакбод этаман.

Дунёда «Ватан» сўздан азиз ва юракка яқин калом топилмагани каби, Ватан Ҳимоячилари бўлишдан ортқ шон-шараф ҳам йўқдир. Мазкур тушунчалар бир-бири билан chambarchас боғланган бўлиб, аскарлар она аждодлариниз ўғитларида, халқимизнинг бутунги бунёдкорлик ишларида яшаб келмоқда.

Мана, беш йилдирки, мамлакатимизда Ватан Ҳимоячилари кунин миллий байрам сифатида нишонлашмоқда. Бу

байрам — эл-юртта садоқат байрамидир. Бу байрам ўз моҳияти ва худудий яхлитлигининг, келажак буюк давлат барпо этаётган Ўзбекистон фуқароларининг тинч-осойишта ҳаёти, бунёдкорона меҳнати хавфсизлигининг кафолатидир.

Утган йиллар мобайнида Кўролли Кучларимиз мамлакатимиз мустақиллиги, суверенитети ва худудий яхлитлигининг, келажак буюк давлат барпо этаётган Ўзбекистон фуқароларининг тинч-осойишта ҳаёти, бунёдкорона меҳнати хавфсизлигининг кафолатидир.

Утган йиллар мобайнида Кўролли Кучларимиз фарзандларимизни ҳам жисмонан, ҳам маънавий жиҳатдан тарбиялайдиган, чиниктирадиган ҳақиқий жанговар муҳорат мак-

табига айланди. Еш авлодга таълим тарбия беришда мактаб янада ортли.

Азиз дўстлар!
Кўролли Кучларимизнинг шахсий таркибини Ватан Ҳимоячилари кунин ҳамда Кўролли Кучлар ташкил топганининг беш йиллиги билан яна бир бор табриқлайман. Сизларга сяхат-саломатлик, куч-гайрат, бахт-содат, Ватан мудофасидек нафарли инингизда муваффақиятлар туйлайман.

Барча ишларингизда соҳибқирон бобомиз Амир Темури руҳи ёр бўлсин.

Ислам КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

14 январь — Ватан Ҳимоячилари кунин

Генерал-полковник Р. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирли

МУСТАҚИЛ ВАТАН ПОСБОНЛИГИДА БЕШ ЙИЛ

Мамлакатимиз аҳли, Кўролли Кучлар жангчилари 1997 йил 14 январда умумхалқ байрами — Ватан Ҳимоячилари кунининг ҳамда Кўролли Кучларимиз ташкил этилганининг 5 йиллигинини нишонлайдилар. Давлатимиз мустақиллигининг беш йиллиги юбилейидан кейин тўрт ярим ой ўтгач, яна бир тантанали сана — Кўролли Кучларимиз ташкил этилганининг беш йиллиги нишонлашнинг рамзий маънога эгадир.

Бу саналарнинг бир-бирини ақнилади алоҳида маъно бор. Давлат ва армия тушунчаларини бир-бирини ажратиб бўлмаганидек, мустақил Ўзбекистон Республикаси ва унинг тинчлигини, хавфсизлигини, Ватанимиз мустақиллигини қўриқлаётган Кўролли Кучлари вужудга келган кунлар ҳам бир-бирига жуда яқиндир.

Ўзбекистон Республикаси Кўролли Кучлари мустақил Ватанимиз халқ дастлабки — муборакбод ва шарафли беш йилни бошдан кечирди.

Ҳозир Кўролли Кучларимиз мамлакат Президентини — Олий беш қўмондонинг курсатмаларига ва Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий доктринасига мувофиқ ривожланмоқда ва тақомиллашмоқда.

Кўролли Кучларда янги

қув йили Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси VII сессиясининг қарорлари, мамлакатимиз Президентининг сессияда сузлаган нутқида баён этилган фикрлар асосида олиб борилмоқда.

Кўрбошимиз ўз нутқида илоҳотлар йўлидан олға томон ҳаракат қилиш учун янги йўналишларни, янги ўстуворликларни белгилаб берди. Кўролли Кучлар бу йил ўз тараккиятининг сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйди. Ҳарбий муҳассисларнинг асосий куч-гайратлари шахсий таркибига таълим ва тарбия бериш тизимини тақомиллаштиришга, жанговар тайёргарликни оширишга, мамлакат Президентининг фармонлари билан

(Давоми 2-бетда).

ПОЛВОНЛАР КўПАЯДИ

Ўзбекистон ешларининг «Камолот» жамғармаси Кантлик тумани бўлими ташаббуси билан Тилобберган Жумамуродов номдаги спорт саройида шу ерлик машҳур полвон Юсуф Холмуродов хотирасига бағишланган миллий кураш мусобақаси ўтказилди.

«Сариқ олтин» ширкатлар уюшмаси еш полвонлари биринчи уринини эгаллади. 50 спортчи қатнашган бу беллашув ешларда спортнинг мазкур турига бўлган қизиқчи кучаяётганини курсатди.

Янгибой ҚўЧҚОРОВ,
«Туркистон» мухбири

ҚИРҚ БИР БЎЙ КЕЛАР ҚАДИМ ТУРОНДАН

Баҳорнинг келиши кўзини ҳавосидан дарак берармиш. Бу қанчалик ҳақиқатми, йўқми билмадигу, аммо бутунимиз, эртанингини келажакга эканлигига ҳеч қандай шубҳа йўқ. Порлоқ тонингиз келажакни яратувчилари бугунги ешлардир.

Республика миқёсида саралаб олинган энг истеъдодли, иқтидорли мактаб укучиларини атиги 41 нафар. Аммо шу 41 нафар укучилар улкан бахтга, муваффақиятга, ишончга сазовор бўлдилар. Уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш, илм олиш учун яратилган шарт-шароитлар уларга бўлган ишончнинг янада кучайтирди.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

ТОЖИКИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДА

Сўнги кунларда Тожикистоннинг Ўзбекистон чегараси яқинидаги ички сиёсий вазият кескинлашди. Фақат Тожикистоннинг тинч аҳолисигагина эмас, балки Ўзбекистоннинг Тожикистон билан чегарадош туманларида яшовчи фуқаролари хавфсизлиги ва ҳаётига ҳам муайян хавф пайдо бўлди.

Юзга келган вазият муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги 1997 йил 10 январда Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига расмий нота юборди. Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги 1997 йил 11 январда жавоб нотасини топширди. Куйида ушбу ноталар мазмунини эълон қилишмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ НОТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига у ҳурмати билан куйидагиларни маълум қилди.

Мавжуд маълумотларга қараганда, сўнги кунларда Тожикистон ҳудудидagi Чапаевск посёлкисида, жумладан, «9 январь» жамоа ҳужалигида Тожикистон томонида таъин этилган Қодир Абдуллаев ва миллий гвардия бригадаси командири Маҳмуд Худойбердиев жанговар отрядлари ўртасида кўролли можаро содир бўлмоқда.

Мазкур гуруҳларнинг кўролли туқнашуви натижасида 1997 йил 10 январда Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг Сурхондарё вилояти Узун туманидаги Ишон шаҳараси теварагига бир неча снаряд тушди. Ўзбекистон Республикасининг турт нафар фуқароси жиддий яралор бўлди, улардан бири вафот этди.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

ТОЖИКИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДА

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Тожикистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигига у ҳурмати билан куйидагиларни маълум қилди.

Сўнги кунларда Тожикистон ҳудудидagi Чапаевск посёлкисида, жумладан, «9 январь» жамоа ҳужалигида Тожикистон томонида таъин этилган Қодир Абдуллаев ва миллий гвардия бригадаси командири Маҳмуд Худойбердиев жанговар отрядлари ўртасида кўролли можаро содир бўлмоқда.

Мазкур гуруҳларнинг кўролли туқнашуви натижасида 1997 йил 10 январда Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг Сурхондарё вилояти Узун туманидаги Ишон шаҳараси теварагига бир неча снаряд тушди. Ўзбекистон Республикасининг турт нафар фуқароси жиддий яралор бўлди, улардан бири вафот этди.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 10 январь.

МУСТАҚИЛ ВАТАН ПОСБОНЛИГИДА БЕШ ЙИЛ

(Давоми. Боши 1-бетда). 1992 йилнинг 14 январи Куролли Кучларимиз тарихи бошланган кун ҳисобланади. Шу кунги Узбекистон Олий Кенгаши «Узбекистон ҳудудида жойлашган ҳарбий қўшниқлар ва ҳарбий ўқув юрталари туғрисида» қарор қабул қилган эди. Собик Иттифок Куролли Кучларининг мамлакатимиз ҳудудида жойлашган қўшниқлари, қўшилмалари, ҳарбий ўқув юрталари, муассасалари ва таъшиқлотлари, бошқа ҳарбий бўлиқлари шу қарорга асосан мустақил республикамизнинг ҳуқуқий тасарруфига ўтди. Айтиш мумкинки, мустақил Узбекистон Куролли Кучлари ҳарбий қўрилиш тарихи шу кундан бошланди. Узбекистон Республикасининг 1993 йил 29 декабрдаги Қонуни билан айтиш шунки «Ватан ҳимоячилари кун» деб эълон қилинган тасолиф эмас, албатта.

Жавоб берилди. Президент Исом Каримов бундай деди: «Биз чегараларимизни, мустақиллигимиз ва истиқлолимизни ҳимоя қилишга қодир бўлган, яхши таълим олган ва яхши қўрилган тазкор армияга эга бўлишимиз керак». 1995 йил 30 августда Олий Мажлиснинг III сессияси тарихий узағирлини таҳлил этишга ва Президент Исом Каримов ишбача чиккан миллий ҳафизлик принципларида асосланган, Узбекистон Республикаси Ҳарбий доктринасини қабул қилди. Жаҳон таърихидан биринчи марта бундай мустақил давлат узи жулда келган туртинчи йилда урушга таъйяргарлик эмас, балки кураш ва ҳарбий ҳавфнинг олдини олишнинг узининг асосий стратегик вазифаси деб эълон қилган ҳарбий доктринасига эга бўлди.

Шу билан бир вақтда ҳарбий доктринада Марказий Осиё минтақасининг узи ҳо ҳусуиетлари ҳамда бир қанча кушни давлатларига ҳарбий-сиёсий вазият ҳисобга олиниб, асосий ҳарбий-стратегик вазифалар, Куролли Кучларни ишлатиш принциплари, шахсий тарбиянинг уқитиш ва тарбиялаш масалалари белгила берилди. Ҳарбий доктринага мувофиқ, Узбекистон раҳбарияти Куролли Кучлар таъқарилган бўлганда ҳавфдан давлатимиз ишончли ҳимоя қилинишни таъминлайдиган оқилона, етарли эришларни қилиб бериш керак, деган принципдан келиб чиқиб, ҳарбий қўрилиш масалаларини ҳал этишда Исом Каримов Олий Мажлиснинг VII сессиясида «Узбекистон ҳеч қандай блокларга, мафқуралашган гуруҳларга қўшилмайди», деган эди. Бу сузлар Куролли Кучлар учун муҳим дастурга айланди.

Кучларнинг янги ҳуқуқий мақоми Узбекистон Республикасининг янги Конституциясида мустақамлаб қўйилди.

Эришларди. Буюк аждоғларимизнинг мероси — аввало, содиққирон Амир Темур гошлари ва уқитлари, жаҳон ва мамлакатимиз таърихиса, ниҳоят, миллий мустақиллик мафқураси билан эгзу ишларга, ҳалқимиз амалий фаолияти учун таянч бўлиб хизмат қилишга рўзлангирмоқда.

Куролли Кучларимизнинг туғилиши туғрисида гапирганда, уларнинг мувафқиятли фаолиятида Узбекистон Олий Кенгаши томонидан 1992 йил 3 июлда қабул қилинган «Мулоффа туғрисида», «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат туғрисида», «Муқобил хизмат туғрисида» қонунлар жуда катта аҳамиятга эга эканини таъкиллаш керак. 1992 йилнинг 8 декабрда Куролли

Куролли Кучларимиз узи оқилода турган вазифаларни кам миқдордаги жанговар яроғлар билан юксак даражада самарали ҳал этиш имконини берадиган ишончли бошқарув воситаларига эга бўлиши ва техника билан юксак даражада таъминланиши лозим. Жанговар вазифаларни самарали бажариш эса шахсий тарбиянинг маҳорати юксак даражада бўлишини, техника ва қурол-яроғларнинг жанговар имкониятларидан тулук фойдалана олиниши назарга тулади. Бу — ҳарбий қўрилишнинг энг муҳим омилларидан биридир.

Ҳозир ислохотнинг мувафқиятига, Куролли Кучларимизнинг эртани кунига ишонч билан қараш учун асосимиз борми? Бу саволга «а, асосимиз бор», деб аниқ жавоб бера оламиз. Чунки ҳозирги пайтда Узбекистон Куролли Кучлари ақил, ҳарбий таълим олган бўлиб, энг замонавий вазифаларни ҳал этишга қодирлар. Чунки ҳозир ҳарбий билымларни пуқта эгаллаган миллий зобитларимиз ва яхши таълим олган шахсий тарбия мажзу, армиямизга умумий таълим, ҳарбий-техникавий таъйяргарлик жиҳатидан ҳам, маънавий, ақлоллик жиҳатдан ҳам муносиб ийитлар келмоқда. Буларнинг ҳаммаси Куролли Кучлар салоҳияти йилдан-йилга усиб боришининг таровиди. Айни шу ҳолат Президент Исом Каримовга «Узбекистон Куролли Кучларининг ҳозирги салоҳияти ва келажак, ҳарбий қўрилиш соҳасида тулган таъриба, давлатимиз мулоффаси ишончли қўрилларди, деб айташимиз учун ҳамма асослар бор» дейишига имкон берди.

«БИТИМ ВА ШАРТНОМАЛАР АМАЛ ҚИЛИШИ КЕРАК» (Давоми, боши 1-бетда) курсатади. Бу жиҳатдан Узбекистон ташаббускор бўлипти. Бундан олдин келди. Исом Каримов узаро муносабатларимизни амалий фаолиятга айлантириш ташаббускор бўлипти. Биз унинг барча ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва ҳамма зарур битим ва ҳужжатларни имзолашга таянимиз.

Куролли Кучларимизнинг тарихини тақдирлаш, миллий қадрларини таъйяргарлик, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ва ҳуқуқий муҳофиза қилиш, мамлакат мустақиллиги туғрисида вужудга келган маънавий қадриятлар асосида аскарларга таълим ва тарбия бериш устувор масалаларга айланди.

Ҳарбий ислохотни амалга оширар эканмиз, Узбекистон Республикасининг Куролли Кучлари қандай бўлиши керак, деган саволга жавоб беришимиз лозим эди. Олий Мажлиснинг 1995 йил 23 февралдаги биринчи сессиясида бу саволга аниқ

Экспертларнинг иши жараҳидек мазлум бўлиди, тақдир этилаётган турли даражадаги шартномалар сони олтига етди. Асосий ҳужжат эса, албатта — Узбекистон ва Чехия ўртасидаги ҳамкорликнинг ривожланишини туғрисида қўллана Президентлар — Исом Каримов ва Вацлав Гавел имзоланди. Бу ҳужжат

қин. Куп жиҳатдан айтиш аниқ шу компания Чехия саноати имкониятини белгилайди. Унинг корхона ва фирмаси бор. Улар электрон асбоблар, хололдиликлар, сув тортиқ ускуналарни, телевизорлар, трамвайлар, телерадиолар, метро узун вагонлар ишлаб чиқаради. — Узбекистон томонини «ЧКД-ТАТРА» хиссалдорлик жамияти фаолияти кутурқ қизиктириди. Шаҳар тезорлар трамвайлари, шунингдек, метро вагонлари ва шарқларга поездлар ишлаб чиқариш, уларни таъмирлаш, уларга сервис хизмати қўриштириш жамиятининг асосий фаолияти соҳаси ҳисобланади. Президент Исом Каримовнинг айтиши аниқ шу «ЧКД-ТАТРА» га таъйир биорини режалаштирилган. Бирок, заводни қуриб чиқиб Чехия ишбилармонлар доиралари билан учра-

чиҳис — шу йиллар ичида ҳалқимизнинг ҳурмати ва меҳрини қозонган мустақил Ватан ҳимоячисининг янги қиёфаси шаклланганлиди, десак муболаға бўлмайди. Уз уқилишини ва навараларини Ватанимизнинг муносиб кишилари қилиб тарбиялашга оғатар ва оналарга, болаларга раҳмат айтамыз ва таълим қиламыз. Куч ва билими, таърибисини ешларни мустақил Ватаннинг содиқ ҳимоячиси, ақл ватарларини ижобий натижалар туғри йўлдан бораётганимизни, ҳарбий ислохот сезиларли натижа берганини, беш йил давомида техника билан яхши таъминланган, сифатли таълим олган, теорик ҳаракат қилувчи Куролли Кучларга эга бўлишимизни, бу кучлар мамлакатимизда ва Марказий Осиё минтақасида тилч ҳақда барқарорликнинг ишончли қафолиятига айланганини қўрсатмоқда.

Президент Исом Каримов ижтимоий-иқтисодий ислохотлар қандай амалга оширилягани билан танишини мақсадли Сурхондарё вилоятида бўлганда жангчилар билан ҳам учрашган эди. Давлатимиз бошлиғи ҳарбий хизматчилар билан суҳбатни якунлар экан, бундай деди: «Ватанимиз ва ҳалқимиз узи ҳимоячиларига ишонди. Бу эса сизлардан ҳўлер бўлиши, жанговар таъйяргарликни мунтазам ошириб боришни талаб қилади. Чегараларимизни ҳеч ким бузиб утмаслиги, қулорувчилик ишларини қилмаслиги учун, ҳалқимизнинг тилчилиги ва осийишланиши ҳеч ким бузмаслиги учун жанговар таъйяргарликни мунтазам ошириб бориш лозим».

Бу сузлар бизнинг фаолиятимизнинг маъқулланишига эмас, балки мамлакатимиз мулоффа қобилиятини, қўшилларнинг жанговар таъйяргарлигини юксак даражада сақлаб туришга талаб қилади. Ҳарбий хизматчиларимиз мамлакатимиз Президентини — Олий баш қўмондонимизнинг бу сузларини чуқур аниқлаб етдилар. Ҳар бир жангчи ҳалқимиз, мустақил Ватанимиз унинг зиммасига қандай масъу-

Куролли Кучлар жанговар таъйяргарлигини ошириш қўрилишларини таъйяргарлиги сифатида, шахсий тарбия таълим беришга беросита боғлиқдир. Бунда командалаштириш, қўшиллар мафқуралари, жанговар қўриллардан ҳоқда тактик машқурлар уқитиш катта аҳамиятга эга. Усузлар, биз уқитган бир қанча машқур қўрилларни жанговар ва оператив таъйяргарлик доир вазифаларни ҳал қилишда муҳим қадим бўлди. Биз НАТОнинг «Тилчилик йўналиши ҳамкорлик» дастури доирасида уқитилган машқурлар алоҳида аҳамият бермоқдамиз. Жангчиларимиз бир неча бор, ҳусусан, АКШ ҳудудида уқитилган «Ҳамкорлик истеълоди»95», «Кооператив острей»96» машқурларида юксак ҳарбий таъйяргарликни намойиш этидилар, мустақил Узбекистон шавши ва шарафини муносиб ҳимоя қилдилар. Яқинда эса мамлакатимиз ҳудудида «Утраваланс-96» тактик машқурлар бўлиб ўтди, унда узбекистонлик жангчилар ва Америка ҳарбий хизматчилари иштирок этиди.

Америкалик мутахассисларнинг фикрича, узбекистонлик жангчиларнинг амалий ва назарий билымлари даражаси, таъйяргарлиги таҳсинога лойиқ. Дарвоқе, АКШ, Буюк Британи-

Улиғ юқлаганини тула ҳис этиди. Шу сабабли ҳозир ҳаммамиз янда яхшироқ маҳамат қилишга, қўшиллар жанговар таъйяргарлигини, уларнинг энг масъулиятли вазифаларини ҳал этиш қобилиятини янда оширишга ҳаракат қилмоқдамиз.

XXI аср бугунги кунда биз дастлабки тарихий беш йилни бошиб ўтдик. Ҳозир инсоният учинчи минг йиллик остана-ида турибди. Тарихнинг бу муҳим санасига инсоният нима билан қадим қўйди? Бу ҳар қандай давлат учун ҳам, давлатнинг ҳар қандай туғилмаси учун ҳам олдий савол эмас. Биз, ҳарбий кишилар узи вазифаларимизни, узи тарихий бурчимизни аниқ тасавур этамиз. Мустақил Ватанимизни ҳимоя қилишга қасамдан этган эканмиз, бу қасамга содиқ бўлиб қоламиз. Олдий аскар еки сержантнинг, зобит еки генералнинг, бир билимиз юксак масъулиятли ҳис этишимиз жуда муҳимдир. Шундангина биз Куролли Кучларимизни обрўсини, қўшилларимизни жанговар таъйяргарлигини янда юксак даражада қутарамиз, қонжон Узбекистонлик тилччи ва барқарорликни ишончли равишга таъминлаймиз.

Узбекистон ҳудудида юз берган юқра айрим тафсилотлари ва моҳиятини тушунириш зарурати пайдо бўлади.

Турли куролли гуруҳлар урасида вужудга келаятган кескинлик ва уларнинг узаро қарама-қаршичилиги, улар орасидаги мунтазам «муносабатларни аниқлаш» — буларнинг ҳаммаси турли уснурлар, баъзан ҳақиқий жиноятчи, мулоққа назорат қилинмаётган уснурларга ҳушмақ қилинган иборат масъулиятсиз сиегат уқказилаётганининг натижасидан бошқа нараса эмас.

Аслида гап ҳарбий туғилмаларнинг бутун-бутун бўлиналари назорат остидан бутунлай чиқиб кетгани туғрисида бормоқда, бу ҳолатнинг узи мамлакатимизга ҳафизлик ва барқарорликка жиддий ҳафиз экани таъйяргарлик туғрисида. Лекин айрим собик жиноий уснурлар уларни ҳоқимият вақиллари ва дала командалари деб атаб, атрафларига маҳаллий бошқичилар туғилларини туғиллаётгани ҳамда тегишли органлар ва туғилмалар томонидан назоратнинг йўқлигини, баъзан эса уларнинг ҳоқимиятсиз сиегат қилаятган вазият тагин ҳам ҳафизроқдир.

Бундай «муносабатларни аниқлаш» биринчи марта бўлаётгани йўқ. Шу муносабат билан Россиядаги айрим омавий ахборот воситаларининг шарҳлари таъйяргарлиги таъсус туғилмоқда, уларда бундай куролли туғилмаларига ва «ошишуларга» миллатларга зиддият туғри берилиб, айни пайтда бу бошқичилар «раҳбарлар» қайси миллатга мансублиги эътибор таъйяргарлик, бургитриб қўрсатишмоқда.

Бундай баҳолар мунтазам давом этилаётганини ва шарҳлар қарағиларини миллатлараро ниҳок уруғини соғиш ва Тожикистонни узидий қийин вазиятни янда қалқаттиришга уринишдан бошқа нараса эмас, дейиш мумкин. Аслида таъсир доираси учун, Тожикистон-

ТОЖИКИСТОНДАГИ ВАЗИЯТ ХУСУСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Юқорида баён қилинганлар муносабати билан Тожикистон ҳудудида юз берган юқра айрим тафсилотлари ва моҳиятини тушунириш зарурати пайдо бўлади.

Турли куролли гуруҳлар урасида вужудга келаятган кескинлик ва уларнинг узаро қарама-қаршичилиги, улар орасидаги мунтазам «муносабатларни аниқлаш» — буларнинг ҳаммаси турли уснурлар, баъзан ҳақиқий жиноятчи, мулоққа назорат қилинмаётган уснурларга ҳушмақ қилинган иборат масъулиятсиз сиегат уқказилаётганининг натижасидан бошқа нараса эмас.

Аслида гап ҳарбий туғилмаларнинг бутун-бутун бўлиналари назорат остидан бутунлай чиқиб кетгани туғрисида бормоқда, бу ҳолатнинг узи мамлакатимизга ҳафизлик ва барқарорликка жиддий ҳафиз экани таъйяргарлик туғрисида. Лекин айрим собик жиноий уснурлар уларни ҳоқимият вақиллари ва дала командалари деб атаб, атрафларига маҳаллий бошқичилар туғилларини туғиллаётгани ҳамда тегишли органлар ва туғилмалар томонидан назоратнинг йўқлигини, баъзан эса уларнинг ҳоқимиятсиз сиегат қилаятган вазият тагин ҳам ҳафизроқдир.

Бундай «муносабатларни аниқлаш» биринчи марта бўлаётгани йўқ. Шу муносабат билан Россиядаги айрим омавий ахборот воситаларининг шарҳлари таъйяргарлиги таъсус туғилмоқда, уларда бундай куролли туғилмаларига ва «ошишуларга» миллатларга зиддият туғри берилиб, айни пайтда бу бошқичилар «раҳбарлар» қайси миллатга мансублиги эътибор таъйяргарлик, бургитриб қўрсатишмоқда.

Бундай баҳолар мунтазам давом этилаётганини ва шарҳлар қарағиларини миллатлараро ниҳок уруғини соғиш ва Тожикистонни узидий қийин вазиятни янда қалқаттиришга уринишдан бошқа нараса эмас, дейиш мумкин. Аслида таъсир доираси учун, Тожикистон-

Уз-узидан равшани, юз бераётган воқеалар, шубҳасиз, Тожикистоннинг ички ишлари бўлиб, унга аралашини ҳеч ким ҳақиқ эмас.

Тожикистоннинг энг яқин қўрилиши ва бу мамлакат аҳолиси билан қонлоқ-жонлоқ бўлган Узбекистон Тожикистон ҳуқуматида, мулоқиф томонлари яраштуруш, жаҳолат Тожикистон деярли тотувлик ва тилччиликка эришиш йўлини қатъият билан излаётган барча қўриллар қўрилган келганда моддий ва маънавий мадал бормоқда.

Шу билан бирга, Узбекистон Тожикистон ҳуқуматини юз бераётган вазият ҳавфни чуқур аниқлаб, узи манфаатлари ва фуқаролар ҳафизлигини таъминлаш учун зарур бўлган ҳамма чораларни қуришга, бир-бирига қарши қурашаётган гуруҳлар урасидаги турлича «муносабатларни аниқлаб олиш» бутунлай чек қўйишга ва уларнинг оқибатлари Тожикистондан ташқари, қўриллар, Узбекистон ҳудудида тарқалишига йўл қўймасликка ҳаққидир.

Фақат шундай ҳаракат ва фақат шундай сиегат Тожикистон Республикаси ҳуқумати ҳурмаат-ҳўрком келтирилиши ва у қўказатган йўл қўллаб-қувватланишини таъминлаши мумкин.

Ҳозирги вақтда Тожикистоннинг юқорида тилга олинган туманида вазият яқин туғилди. Узбекистоннинг Тожикистон билан чегарадош ҳудудларида ҳафизлик ва осийишлалк таъминланди.

ЯНГИ РОССИЯ БЕШ ЙИЛДА

Шу беш йил якунлари кўнгилдагилек эмас, деб ҳисобламоқда Президент кенгашининг аъзоси Андрилик Митрянани

Совет Иттифоқи парчаланиб кетгач, тақдирининг ҳазилини қарангки, Россия беш йил мустақил ривожлангандан сўнг янги мустақил Россиянинг Президентини Борис Ельшин қаби юрак-қон томири операциясига муҳтож бўлиб қолди. Россия жамияти ва давлати фаолиятининг давлат организи юраги ва миёнаси таъминлаб турган қон томирларида тикчилар пайдо бўлмаган бирор соҳаси йўқ.

Россия нураётган Совет давлати харобалари остидан чиққач, ҳоқимиятнинг давлат қурилиши ва жиқслашишдек қийин жараени ҳали-ҳамон давом этмоқда. Москва ва Федерал марказнинг ҳуқим уқитидан янги давлат чегаралари, давлат туғилмаси қиёфаси беш йилдан кейин ҳам ноаниқлигича қолмоқда. Россия давлат туғилмининг ута марказлашган унитар моделдан воз кечиб, конфедерацияга айланмишга қарши жон-ҳақди билан курашмоқда. Мамлакатдаги бутунлай парчаланиб кетиш тенденцияси бартафат этилгани йўқ. Россиядаги янги ҳоқимият тийиб туриш ва мувоазанатини сақлаш механизминини барпо этиш ҳамда ҳоқимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳоқимиятига бўлиш гоёси асосида давлатни қуриш йўлига уғиб, шу нарасага дам келдики, мамлакатда демократик сиесий маданият, ривожланган фуқаролар жамияти ва сиесий партиялар (уларнинг манфаатларини ҳоқимият туғилмаларида шу партиялар олдида масъул бўлган сиесатчилар ҳимоя қилиши лозим эди) йўқлиги сабабли ҳоқимият тармоқлари мустақил корпорацияларга айланиб, ҳоқимият туғилмаларида ҳуқумрон бўлиш учун бир-бирига қарши курашмоқда. Оқ уйнинг уққа туғилиши ва 1993 йил декабрда янги Конституциянинг қабул қилиниши расмий жиҳатдан ҳоқимият бошқичларини қайта тиклаган бўлса ҳам, ҳоқимиятнинг тармоқларга ажратилиш ҳамда тийиб туриш ва мувоазанатини сақлаш механизминини барбод қилди. Президент янги Конституцияга биноан ҳоқимиятнинг барча туғилмаларидан юқоридадир. Бирок Борис Ельшин янги Конституцияда мустақамлаб қўйилган деярли чекланмаган вақолатлари билан ҳам ҳоқимиятнинг жиқслаштириши олмади. Россияда сиесий институтлар ҳанузгача жуда ожиз. Давлат ҳоқимиятнинг қонун чиқарувчи ва ижроия органларининг қарорларини амалга оширишга қодир эмас. Аҳолини сиесий сафарбар этиш имкониятларга жуда кам, чунки янги сиесий партиялар ҳали-ҳануз шаклланган бошқичида турибди. Пораҳуқудик давлатнинг қудратли туғилмаларини емирмоқда. Натижанда дом турли фақуллода туғилмалар барпо этилмоқда, лекин федерация субъектларида федерал қонунлар олдин қандай бажарилмаган бўлса, ҳозир ҳам шундай бажарилмапти. Солиқлар йиғилмапти, жиноятчилар фощ қилинмапти. Армия ва Ички ишлар вазирлиги кучлари 1994 йил декабрдан 1996 йил августгача давом этган Чеченистон уруши вақтида маънавий ва жанговар таъйяргарлик даражаси ута пастигини қўрсатди.

КПСС Бекор қилингандан кейин вафрон бўлган ҳоқимият бутунларини қайта тиклашга бўлган барча уринишлар ҳозирча натижасиздир. Беш йил ичида федерация субъектлари янги-янги ҳуқуқларни, вақолатларини қўлга киритди. Федерация субъектлари маъмуриятлари бошқичлари ҳамда Республикалар Президентлари демократик сайловдан сўнг Москванинг минтақаларга таъсирини яна ҳам усайиб кетишини қуттиш мумкин, Федерал ҳоқимият ресурсларни марказга тобора камроқ сафарбар этмоқда ва оқибатда минтақаларга нисбатан таъсир кучини йўқотиб имкониятлари тобора камайиб бормоқда — бу ҳол ҳам марказнинг таъсирини пасайиштириши оғиб келмоқда. Шу билан бир вақтда федерациянинг 89 субъектидан фақат унтаси узини эъти таъминлашдан ташқари федерация бюджетига маблағ ажратилишини, қолганлари эса давлат бюджетига қарамлигини таъкиллаш керак. Яқин пайтдан бунен бюджетини таъминлаётган субъектларнинг федерал марказга ва бо-

Россия матбуоти материаллари асосида.

Одамнинг кўнглини тушуниш қийин-да. Уни тушунади кимнинг сабабга кетган арзийди. Бу кўнглидан неар ўтмайди, неларни-да тушмайди. Айтмакчи тинчликдан бермасиз, у, лекин бардошнинг етарлими? «Менинг кўнглим бало-дур, ёганимга солдур» дейишим, ё «барибир айтганимни қилмайман, оёра бўлсан» деб унга тавна қилайинми?

Бутун кўнглини кўнглидан нималар унинг? Айтсам биласиз, айтмасам... жимликнинг исини туясизми? Келинг, яширмай айтмоқчи. Кўнглидан утганларни бошқалар ҳам бир эшитиб курсин-а. Кўнглининг кечинмаларини ҳамма ҳам айтиб беравермас экан. Буни кўнгли тозалари-на улдасидан чиқа оларканлар. Йўқса, оддийгина саволга жавоб беришдан бош тортганлар бўлмасди. Ай, қайсар кўнглим, нимага осонгина уларга тазйир берайсан. Кўнгли иши кўнглиники-да. Буни билсану, яна...

Барибир сўхбатдошларимни тойдим. «Кўнгли кучаларининг турли туманлигидан сўзлаб беришди улар.

Алҳам НОРМАТОВ, аспирант:

— Сизга бахтли оилани курганимдан нималар утганини айтиб бергим келарди. Сабабини билмайман-у, лекин ушундай оилани курганимда негадир кузларимда еш пайдо бўлади. Аллақандай бўлиб кетаман. Шундай оилалар борлиги учун яратган эгамга шукрона айтгим келди. Кейин эса уйланиб қолам. Ана шундай оиланик бўлиш менга ҳам nasib қилармикан, деб. Кўнглимдан кечган бу савол менда ширин ор-

эритгандай бўларэрали. «Соглигинг яхшим?» деган суровни эшитиш учунгина бемор бўлгим келди. Яхши кўнглим йўқлиги учунми беморликка йўқлигини одаг қилишган. Икромжон МАРЖОНОВ, хукукшунос:

— Отаёган тонгга тикилиб турган бўлсам-да, хаёлим сен билан банд. Хаёлимга овозинг мухридан қолган бўлса-да, айтган гапларингни эшитмагандекман.

Вақти келиб оила курсам, бизнинг оилага ҳам хавас қилса, орзум амалга ошган бўлади. Ана шу ниёт учун ҳар кун кулларимни дуога очаман. Саломат НИЁЗОВА, талаба:

— Йўқлаб келувчиларни курганимда — кимингидир едига тушганимни, қимдир мени кургиси келганини узиёқ одамни шод қилади. Олдий кўнглимнинг бири-да эшик кўнглироғи узимдек ожиз жабринлидир; бошонар-бошимас, ишотиб-ишонмай эшик очаман. Қўнглим кўнглим дугонам келибди. Узини бағрига отаман. Уйга кирарим. Термушганимни қўймайман. У ҳайрон боқди. Телба ҳолатимни тушунолмади. У менинг каби ёлғиз эмас-да. Унинг азобларини айтсам-да, мендек тушунолмади. Илойим бир умр тушунамай — ёлғиз бўлмасин. Ушундай дақиқаларда кулиб туриб йўғлайман. Бу куз ешлар кўнглимдаги гапларини

нималар? Мени кимдир алдгани учун ҳамгани елгонича чиқармоқнинг узи шифақатлиқ эканлигини билсам-да, бошқача муносабатда бўлолмайман. Дарахтан чирт-чирт узилиб, ожизгина инграб ерга тушаётган япроққа раҳим келди. Лекин уни ҳам алдашган-да. Бўлмас дарахт бағридан тушарми?

Лекин мен япроқ эмасман-да... Зўла ГАЙБУЛЛАЕВА, уй бекаси:

— Болаларни курганда яшашга ундовчи ҳолат пайдо бўлади менда. Уларни жуда қадрлайман, нигоҳида уз болалигимни кургандек бўламан. Кўнглим ойдинлашади. Чунки болаларнинг масрур қўлларидан қоронгу тилаклар йўқ, мақру риедан йироқдир.

Хеч қачон ҳеч кимнинг болалигини йўққа чиқарманг, азизлар. Кўнглингизга раҳмсизлик ҳарислар оралаганда болаларнинг кузларига қаранг: осойишталикка эга бўласиз.

Улжон ҚОСИМОВА, уй бекаси:

— Турмуш урғогини хавотир олиб курганимда хаёлимга ҳар хил уйлар келаверилади. У киши ишга жўнаб кетгач, кўнглим хила тортиб қолади. Оризчи билан бирга қанақадир яширин хавотир ҳам уйғонади юрагимда. Узини ҳар қандай шайроғига ҳимоя қила олишга қўлимни сиқади.

Дилдаги гаплар Кўнглим-а, Кўнглим-а, Кўнглим

Уткир САЙФИЕВ, муҳаддис:

— Инсонни соғлигидан айирмасин экан. Жўрам анча чўкиб қолибди. Куп азоб чекди. Дори-дармон кор қилди. Уни бу ердан тезроқ чиқаришни истайман.

— Ҳалемай ҳеч нарса курмагандай бўлиб кетасиз. Ҳам-маси утиб кетди, — деб қайта-қайта тақоррайман. Жилмайиб қўяди, ҳадеб қўлимни сиқади.

Хар гап бемор яқинимни кургани борганимда кузимга ҳеч нарса куринмай қолди. Таъвинуни, ишни, қўнглини уйламай қўясан киши. Қарпдон жўрамни шу аҳволда қўриш мен учун осон эмас. Буёғи оз қолди. Унинг олдиндан кетарканман, «бу ерларга бемор бўлиб келиш ҳеч кимнинг бошига тушмасин» дейман уз-узимга.

Зўла ГАЙБУЛЛАЕВА, уй бекаси:

— Болаларни курганда яшашга ундовчи ҳолат пайдо бўлади менда. Уларни жуда қадрлайман, нигоҳида уз болалигимни кургандек бўламан. Кўнглим ойдинлашади. Чунки болаларнинг масрур қўлларидан қоронгу тилаклар йўқ, мақру риедан йироқдир.

Хеч қачон ҳеч кимнинг болалигини йўққа чиқарманг, азизлар. Кўнглингизга раҳмсизлик ҳарислар оралаганда болаларнинг кузларига қаранг: осойишталикка эга бўласиз.

Улжон ҚОСИМОВА, уй бекаси:

— Турмуш урғогини хавотир олиб курганимда хаёлимга ҳар хил уйлар келаверилади. У киши ишга жўнаб кетгач, кўнглим хила тортиб қолади. Оризчи билан бирга қанақадир яширин хавотир ҳам уйғонади юрагимда. Узини ҳар қандай шайроғига ҳимоя қила олишга қўлимни сиқади.

Гули ЧЕҲРА ёзиб олди

СИРДОШ

ЭРТАКЛАРГА ИШОНМА...

Бир бор экан, бир йўқ экан, қадим замонларда бир бадавлат оила бўлган экан. Тилаб-тилаб олган ёлғизгина қиз бўлиб, уни еру-қуққа ишонмас эканлар. Бойнинг хотини туғатган оламдан ўтибди. Бола тарбияси, уй юмушлари ундай олмаган ота кўп утмай уйланибди. Угай она эса евуз жолдугар экан...

Болалигимизда неча тунлар бундай эртақларни тингларганим. Эртақлар бизнинг юрагимиз тубидики севинчи, аланим олиб чиққан. Угай боласига азоб бериб кўнгли тинчиган, угай боласини кийкларга айлангирган. Зумралдин сарсон қилган угай оналарга ляманлар айтиб йўғлаганимиз. Шундай пайтда «Онажон, яхшиям Сиз борсиз», дея оналаримиз бағрига отилганимиз. ЭРТАК...

Эртақ барибир у эртақ-да. Эртақлардаги угай оналар есуман, барчасининг юрақлари тошдан ясалган бўлса бордир. Аммо ҳаётда-чи? Бунинг акси бўлиши ҳам мумкин-ку! Дунёдаги энг буюқ зот бу она! Энг оғир қайғу она ва бола уртасидики жулдуқдир. Келинг, менинг сўзларимга қўлоқ тутинг. Онангиз бу елгон дунедан бевақт риклат қилгандан сўнг йиллар утиб, отангизга янги бир жуфт келса, нега уни ОНА деб қабул қила олмайсиз?

Уз туққан онангиз Сизни ҳеч уришмаганим? Сизнинг ноҳужа ишчингиздан норози бўлмаганим ахир?! У ҳам инсон, унда ҳам юрак бор-ку. Дунёдаги ҳамма угай оналар

ешли қизчасини бағримга босай десам, қизча «қурмаган, энди мени еб қўяди», деб йўғлади. Чўнглим кулларим музлақ қолди. Бу аччиқ қисмат ишига, узимнинг тирноққа зорлигимга, фарзанд қўриб, мурёбона етмаган навҳил оналга, оналга бўлиб юлиб олинган қуршалоқ гуллар ҳолига йўғладим. Бир ерга, бир пешонамга уриб бузладим. Энг оғир кўнглим бошидан. Уст-бошларни қирлиб кетган болаларга ялиниб ечинтираман.

«Сиз ювган қўйлақларни киймайман», деб йўғлади. Ҳам-қор қўриб нон епаман. «Сиз епган нонни емаймиз», дейишди. Бир йилда сочларим оппоқ бўлиб кетди. Яна қайтиб кетай

десам 9 та боланинг бирортасини меҳри тушар, улсам теплаб қўмишга явар, деб сабр қилдим. Йиллар ўтди. Баловатта етган уғини уйлантирдик. Юёчди қўни қайнона бўлиб, ерказганимга шўкр деб, кузларимда еш билан келинчақ куршалоқ кирдим. Шунда қўла бўлиш, «Сиз яқин келманг, ургўлай, ешлар ували-жували бўларини», деди. Дунёга келганимга, пешонам бу қадар шўрлигига ана йўғладим. Барибир она бўлолмас эканман-да, угайлим меҳрим олдидан торча экан-да, деб юрагим урғанди. Келинни эшикка чиқариб, «мана энди кир ювиб, оқаёт пиширадиганларинг бор, мен

кетай, 5-6 йиллик умримга мен розиман», дедим. Дарвоза олдига етгунча, бир юрт кезганча масофа бўлди. Она булай деб шу остонадан келганим, ниятимга етолмадим, берган нон-тузимга розиман-у, бир марта она деган сўзни эшитмадим-а? Шунда нима бўлди дегм. Мени кузатган бешови болам ҳам «ая» деб менинг бағримга эларини отдилар, қолган кўнглимни уларга бахшида қилдим-да, хизим...

Онахоннинг ҳикоясини тинглар, кўнглим айна таскин тошпаңдай бўлди. Ҳайрият, кеч бўлсада аёл қалбини тушунубди. Аммо тушунмаганлар қанча. Ҳамма «шайланган оналар» бейоб, меҳри улти дейишдан йироқман, лекин ҳаммаси бирдек емон ҳам эмас. Шундай пайтда, эртақларга ишонма болжон, эртақлар елгон, дегим келди. Ҳамма аёл элтонинг келиши, кетмиши Момо ҳаво қавмидандир. Бош эгиб остонадан қириб келган аёл она бўлиб келди. Сени култепага айланган хондонингга нур бўлиб келди, тиканлар макон қилган ховлигига гул бўлиб келди, совиб қолган таширингга чўг бўлай деб келди. У сехрлар эмас, у сени қўзғунларга айлантормайди. Сен поллопта қанот бўлади. Фақат унинг қанотлари остига узингни ур, «Она, онажон» дегин, тақорр ва тақорр айтгин. Эртақларга ишонма...

БОЛАЛИК — ДИПОЗОРЛИКМИ?

Бў сафар ҳам синфдошлар тушганиб, одагимизча болалик йилларимизни эсладик. Ҳазил-хузул билан худди яна уша дамлар қайтиб келгандек утирарканмиз, азалдан шўх, ута қайсар синфдошларимиз Бехзоднинг бу гал негалир оғир, унган утириши эйтиборимизни тортиди. Ундан бўйин боисини сураганимиз, аввалгига ҳеч нима демеди. Қистовимиз ку-

фақат мен?!) оддий бўлиб туялган бу уйингудай қизнинг бир умрлик изтиробига сабабчи бўлса?.. Мен деб битта қизнинг тугал бахти ярим, нафосати надоматга айланган бўлса? Орадан анча вақт ўтган бўлса-да, кўнглимга таскин йўқ, ичмини пушаймон гижимлайди. Ҳали-ҳали азобламан. Болаликни-ку, айбашга ҳаққимиз йўқ. Ам-

байта Бехзод нималдан ташвиш тортаётганини мо ота-она еши катталарга нимаям дея оларайтишга мажбур бўлди. — Биласизлар, мен уз вақтида шўх бўлганман. Лекин бу шўхликлар кимларгадир малол ҳозир тақоррланмапти деб айта оламанми? Боқелиши ва кимларгадир жуда қимматга туяла-лар-ку, уз йўғлага лекин шу бегубор болаши ҳақида уйлаб ҳам курмаган эканман. Яқин-қайлар шўхлигимдан, овуноғидан фойдаланаётганда қўнли қишлоққа тоғамлариникига меҳмонга таш катталар йўқ, дейсизми? Айниқса, янги борганимда. Тоғамнинг угли Сардор билан май-йил еки бошқа бирор байрам арафасида мактаб халлада айланб юриб, бир пайтлар мен дуст-қўнғуларни қўлиб, катта ешдаги йўғилларнинг лар билан қорбурон уйнаб, бир қизчага қор ҳам алақанлай уйинчоқ қуроллар ердимида йўтганим, қизча эса оғриққа чиқолмай йўғла-ловчиларини, туртироғи, Қизларнинг асабига таш уша қизчина майдонча келиб қўлибми, кулоқни қар қилар даражадани товушда «мына» Ушунда онаси кечта яқин бизникига келиб, кулоқни қар қилар даражадани товушда «мына» қизни касалхонага олиб кетишганини, мен от-портлашларини қўриб газабланасиз. Балзан қиз қўнғини қўлоқ пардасига тегиб, оқи-қарияларимиз инефота чакқириб, лақки бериб багда дўхтирлар операция қилишга мажбур бў-қоладилар, аммо шу ешчага ота-она «тарбия-силатганини айтиб, зор йўғлагани эсимга туш-ини олиб қўнғиларни ишлари ҳеч йўқса олобга турти келмасинини тикшириб етмаганларга йўғайтишча операциядан сўнг қизнинг эшитиш лармикми? қобилияти суайиб қолган экан. Юрагимни бир нарса тилғандай бўлди: наҳотки мен учун (на-

М. ШАРИПОВА, талаба

Кўзларим йўлнингизда, дадажон!

Тақдирнинг бу қадар бешафқатлигини сира хаёлимга келтирмаган эдим. 20 кўнлик чақалоқлигимда ҳали уттиз ешга етмаган онам вафот этган. Кейинчалик биттагина онам ҳам ҳаётдан қўз юмди. Ана шундай оғир пайтда дадам бизларни ташлаб кетган. Яхшиямки, бувим

(онамнинг онаси) бор экан, мени уз бағрига олиб тарбиялади. Бир бахтли онанинг елғори бўлиб елғиз мен қўлдим. Бу ҳаётда азиз бувижонимдан куп қарздорман. Чунки у мени ҳеч кимдан кам қилмай воёга етказди. Аммо бир алам, армон доимо қалбимни уртайверди. Бу ҳам бўлса дадамнинг мендан хабар олмаслиги. Гоҳида у мени куча-қуйда қўриб қолса, танимасликка олади. Наҳот ин-

сон уз фарзандидан осонликча поз кечиб юборса. Дугоналарим ота-оналарни ҳақида тулқинланиб гапирдилар, шундай пайтларда... Қалб изтиробларимни шеър-га соламан, узимга таскин бераман, балки дадамнинг қалбиди фарзандига меҳр уйғониб бутун-эрта келиб қолар деб уни қутаман, қутавераман...

МУҚАДДАС

БИЗНИНГ СИРИМИЗ ТИЛИМИЗДА

...Оғиллар очилиб, эсоқ тутиб, оғир бошлар партави болши қилиб хузуранмоқ истайди. Оғил-оғилдан муҳирам домланинг янроқ материца тезиши дегани. Сачраб уйлонам. Наҳотки? Уни қўрибми? Узоқ тикисаман. Елғилда шарналар қўрибми. Қўзларимни катта-катта очиб қарайман. Тавбат! Ахар бу дарску! Янроқ кузгү эшитилади, Тулозни сочини тортиб турган бўлам. Парта устига қўзгү келиб тушади. «Угажамол, уйғонинг, Сизга шеър едим, жаовобини...»

Абдулазиз: Дийлангдек тош дарвозанг ичра, Яратгандан ўйланман сабр. Ташқарилда ўйланман қўра, Ичқарилдан излайман қадр. Мен: Мозористон бўлганда қўра, Мангу уйку тоқсия бу қўзим. Агар сизга қазилган бўлса, Уз қадрга ишқилай ўзим, Абдулазиз: Қўзларингда ўламан ё йўқ, Буни ёлғиз худо биллади Кўм дедимми, қўнғин қўзинга, Бутун дунё тавоф қилади Мен: Уламнинг бунча қадри, Тирликда бир қўрмайсизми? Қўзларимни тавоф этсалар, Қадрингизда тик турмайсизми? Абдулазиз: Етар! Дийнги тоза дедимми? Дунё шундоқ экан, дунё сир. Кипригингга осаман ўзим, Кўмасамни, йўқми, барибир! Енгилдими! Бундан зўр хулоса бўлиши мумкин эмас. Худого шўкр, зерикарли бу сонияларни ҳам беэадиг-а? Шеър, кўнғил алласидек. Ташқариди эса қўнғироқ қалиндек.

Г. АСКАРОВА ТошДУ талабаси

Абдулазиз: Гулим! сенинг юрагинг тоза, Юрагингда боқайтган мен! Қўзларингда минг истиҳола, Дил дарчангин боқайтган мен. Уйкум учиб, жавоб эза бошлайман: Ахар тоғиб олгансиз аввал, Юрақларинг энг тозасини. Сиздан олдин очиб кетдилар, Юрагингнинг дарвозасини. Яна Абдулазиз: Майли бутун олам эшитсини, Божарам, янқ овозасини. Ичқарилдан танбалай ўзим Қўзларинг дарвозасини. Мен: Қўзларимни ичиб кетдилар, Сиздан олдин кимлардир олд. Ички-уч кун бу хужра ичра Улаимсизми ахир тоқ қолди?

Йўғит армони КЕЧИРМА

О, гулрў, гуноҳлар қурбони ўзим, Ҳақ қурбонлар тутмас мени, кечирмас, Мендан кеч, эсанганимга боқира қизи. Кечирма. Риёлар оҳидан руҳимга макон, Қарай олмасман қил кўпирликларингизга. Эй гулрў ошро, ишонма, ёлгон, Шаҳид кетсам сенинг киприқларингдан. Не хорлик қўнғинга қайта телбавор, Сўб гулларини лойингга сочсам. Ингласанг азизам, ишласанг афғор, Еш тула юзларинг бағримга ботса. Мудом, оидиликда кезди қабоҳат, Сочларинг тузғиди, қонани лабим... Мен мудоим руҳингди айлаб эсароҳат, Кейин, оғилнинг қўнғиб йўғлади. Не хорлик афғор эйиратман гулмас, Олоҳдан айро бу девонга мақбўл. Дайрим ридосимни қон қақшар гулмат? Маккор чечакларим аро мен макруҳ. Йўқ бўлоқ истайман, абасман, абас. Яширдим, ишн ўт чакса қўзимни Соҳиб дил қўнғини кўри дўртмас. Дўғанинг сонси тушган юзимни Каҳри лаболоб чоҳ ичра мен банди, Наобдохор естайор захрим о, дило Қарам, не маъсум гулға айлаанди, Мовий қапалакка айланган илон. Беҳабо, бесамар, беиур, бечирок, Ҳаробат-вайрона-ўзимман, қирма Гарчи ёлбораман кечир, деб биров, ...Кечирма!!!

Н. НАРЗУЛЛАЕВ

Тоҳир МАЛИК

УЧИНЧИ КИТОВДАН БОБЛАР

Бир неча нафасдан сунг Элчин инграб жавоб берди:
— Ҳа...
— Бек акам уч олмоқчи эдилар. Фалокат оёқ остидан чиқиб қолди.

улмоқчи будди-ку?...» деб гарангсийди.
Асадбек режа тузаётган чоғида Элчин Ҳосилбойваччани отани чиқадими е рад этадими, деб кўп уйлаган эди.

Чала қурилган иморатлар енидан утишаётганда Чувринди Ҳалимжонга қараб.
— Ҳофизни шу ерда тасодифан куриб қолди, машинага олдинг. Бошқа ҳеч нарса бўлмаган, — деди.

Қаъбиятсизлик билан қадим босиб бораётган куевига қараб, Асадбек гижинди.
У нишонни аниқ олганга, ганимининг жон таслим қилганига ишончи қомил эди.

«Мен сенга қасос олиш қанақа бўлишини кўрсатаман. Ҳозир улиши керак бўлган одам сенинг ҳам, менинг ҳам номуслими бўлганди.»

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

«Улиши керак бўлган одам ким?» — деб уйлади Элчин. Иккимизнинг номуслимиэни булагани мумкин бўлган ким экан?

Элчин эса оғир қадим босаётганини узи ҳам сезди. «Ким қурбурғ, эй кунгул, аҳли жаҳондин яхшилик», деб афрон чекувчи, узини ҳалол деб ҳисобловчи, аслада эса узи билмагани ҳолда шайтанат оламнинг фуқаросига айланган бу одамга уламнинг иссиқ тафти сари бораётгани, бир тасодиф билангина тирик қолажаги ҳозирча номаълум эди.

СУКУТДАН ҲОЗ ҶАҲОНДОН ИССИҚДАН ТУПРОК

Бу қалтис йўлардан юрмаган ҳеч ким, Биз ўтган синодан ўтмаган ўзга. Водариз, юз тубан йиқилиш мумкин, Сершовкин сўқмоқлар яқиндир кўзга.

Бағримда бир подир ҳазина яширин, Мен уни жонимдан кўраман афза. Туйғулар меваси шунчалар ширин. Эҳ, менинг қисматиим барибир гўзал.

Мухаббат — ердаги энг ҳалис элчи, Инсон боласининг қаддини ростлаган. Бу йўлар бизники, қалтисдир гарчи Ҳеч ким топмаган, ҳеч ким босмаган...

УЛҒАЙИШ

Бизлар анча улғайдик чоғи, Оҳ чекшига йўқдир ҳаққимиз. Хотирани титтисак соҳи, Тулаб кетар бум-бўш бағричмиз.

Сахродаги қудуқ мисоли Сув тутаман ҳар ўтган жонга. Ой — осмоннинг сўғиши саволи, Ухшаб кетар бир тишлам юнга.

Бўйимизга буй қўймак йиллар, Чўқиб борар гарчи қаддимиз. Ҳаёт гўзал, тақис туюлар Каттаманган сари дардимиз...

ШЕВРИЯТ

Мен ҳам баъзан тўқилсам дейман, Силқитгуччи шамол қайдадир, Бир дарахтдай эгилсам дейман, Февалим торбир, кўнглим каттадир.

Не бахтдирки, менинг қалбимда Тўқилгуччи япроқлар бисёр. Пайдо бўлар бир кун қафтимда Бу баргларнинг ҳаммаси айвдор.

Тош тегса-да унга дафъатан Юрагимда эсмийди шамол.

Юлдузларнинг ҳаёли билан Яшайлар ерда бемало.

Бу ҳолатга кўйиколмайди Кўкка ихлос қўйган юраклар. Пойингизга тўқилолмайди Қалбимдаги сарқилган барглар.

Ҳис қиламан дарахтлар оҳин Мевалари ерга тушади. Бахтиёрман — менинг япроғим Бир Кун бўлиб кўкка учди.

Пурвқор тоғларга ўхшаймиш худди Одамлар учрашар — тоғлар учрашмас. Минг йиллик умрга даъвогар қаби — Кўнглилар қўйлашга сира шовшмас.

Бизнинг бошимизда чарақлар осмон, Пойимизда эса барқ урар боғлар. Кўш қизарди йишлагансимон, Барбир учрашмас, учрашмас тоғлар.

Пийкинизда унган гўёқ эмасман, Сизнинг ярангизга маҳкам бўлган. Лола бағридаги сўёқ эмасман, Ишонинг, кутганим келмайди ҳали.

Мабодо, кўл чўсақ бир-биримизга, Тоғлар ҳам оҳудай кетарди чопиб. Дийдор қанот берса шууримизга Қанийди, сиз мени олсангиз топиб...

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА

МИНГ ДАРДГА ДАВО НЕЪМАТ

Ҳурматли муштарий биз бутун янги рубрика орқали сизларга қўндалик турмушимизда зарурати кўпроқ бўлган, лекин доим ҳам аҳамият бермайдиган энг қулай, энг зарур, энг яхши маълумотларни эътиборингизга ҳавола қилиб бораемиз.

70 хил фойдали неъматлар бор экан. Шулардан шакар моддалари, глюкоза ва левулезадир. Бу моддалар асални туйимли қилади. Унда витаминлардан А, В1, В2, В6 ВС, Н, К, С, Е ва бошқалар бўлиб, бу моддалар турли дардларга даво эканигидан далolat беради.

Халқимизда асални минг дардга даво неъмат дейишади. Табобат илмининг боёқчилари Абу Али Ибн Сино «иккинчи даражада иссиқ ва қуруқ», — дейди. Асалда тозаловчи, томчиларни очувчи, ҳулқиларни шимдирувчи, қувват бор... Кўз хираланиши кетказида... Асални тағлай билан эзиб суриш ва гаргара қилиш бугимларни тузатади ва боғом безларига фойда қилади. Асал суви мездани кучайтирадиган ва иштаҳани оширадиган. Аниқланишича, асалда

Охиригача ўқшга чидай олмайди. Яна варақладим. Ҳар кечанинг бир ёғдуси бор, Мен ёғу қулардан умидвор. Гул баҳорини соғинган эдим, Немай йўларимда ёғди қор...

Ва ниҳоят бошимга чиқди...

Мусулмон аёлининг ешига ярашмаган қийим кийиб, сизарета чекиб, оғиздан ноҳура сузлар чиқаётган ҳолатини кўрганмишсиз? Афсуски, йуқ дед олмаймиш. Яқинда, мен ана шундай воқеанинг гувоҳи бўлдим. Пардоз-андози ўзига ярашмаган, қиришлар тўғайи аёл сизарета тўғиб турганди. Тусталдан у енидаги дугонасига икки оғиз сўқиниб издор қилди. Бу ноҳуш ҳолат атрофдагиларнинг ҳам эътиборини унга тортиди. Бекатдаги уришдикла утирган икки нафар қарилардан бири «Эй, хайфу аёл кет» дегандек бош қимирлатди. Иккинчи отахон бу имони тасдиқлади шекилли, у ҳам бошнинг силқитиб қўйди. Жувонни тангидим. Қирққа кийиб қулолмаган, бемезли умир кекуриниш унга олаёт қилиб олган Роҳила эди. Роҳиланинг муҳлиш қирққор турғисидан бундан аниқ йил муқаддам хабардор бўлгандим.

Осмон шўроқ ер қаттиқ, Мен уртада овра. Даруд ҳижрон қилнайди, Бўйи торқ садоира. Мен кимсасиз қарибман...

Охиригача ўқшга чидай олмайди. Яна варақладим. Ҳар кечанинг бир ёғдуси бор, Мен ёғу қулардан умидвор. Гул баҳорини соғинган эдим, Немай йўларимда ёғди қор...

Воқеадан Барнонинг отаси, угай она. қариндошлар хабар топишди. Аммо ҳуқуқни муҳаббат қилиш қилдорларига жабар бериш урнига кўшги вилватга, еши узидан анча катта бўлган эркакка им-жонимда узатишди. Ким билсин, эҳтимол, улар қизанинг бадном...

Мурғак юракнинг нодалари эли бу. Тақдирнинг шафқатсизлигини кўрингичи, гудаклигидан меҳрга туймай уган қизнинг боғига яна шунча савдолар тупша? Қизганининг янчили тақдирига асосий айбдор ким? Бошқа аёлга уйланганга уйланган, қизи ҳақда қайтарганини унутиб қўйган отам! Барнони қўлга олишнинг олдиги хол деб билган угай онами еки пул деса уз туғишларини ҳам сотиб юборадиган Роҳилами?

1995 йилнинг баҳорида вақримиздаги етоққоналардан бирида текширув утказаетган...

Охиригача ўқшга чидай олмайди. Яна варақладим. Ҳар кечанинг бир ёғдуси бор, Мен ёғу қулардан умидвор. Гул баҳорини соғинган эдим, Немай йўларимда ёғди қор...

ЭССИЗ АЁЛЛИК

Хоналарнинг бирида йиғирма ешлар қамасидаги аёл ёмон ҳуқуқи бонис қўлга тушди. Унинг кузаридаги мунг, жижрақч йул билан пул топишга одалганиб қолган аёллардан гаплари фарқ қилиши эътиборимни тортиди: Табиғий, унинг ҳаёти билан қизикдим. Барно аччиқ қисматиини йиғлаб айтиб берди. «Онаси вафот этганида у уч еши қизалоқ экан. Куп ўтмай отаси яна уйланибди. Угай она ўтганини қилди. Барнонинг буйи чўзилиб, боши қора меҳнатдан чиқмай қолди. Қишлоқда ашганилиги учун уй юмушларидан ортуб, дала ишлари ҳам қўймакшлариди. Ҳеч ким онамизоридан айримасан экан. Уз волидиси бўлганида ешгина қизчани сабзавот сотиб келиш учун шаҳарга бозорга елгиз юборармиди? Қайси она уз қизини пуначилик эзиб ишқилатади? 1989 йилнинг ёзи Барнонинг тақдирини қора доғ бўлиб муҳралиб қолди. Уша кўни сабзавотларни зўрга кутариб бозор дарвозасидан кирган оғзинида, қуринишдан қишлоқ қизи эканлиги биллиниб турган қуддиксина Барно Роҳиланинг эътиборини тортиди. Касб-қори қаллоб...

Роҳила-ку, қилмишига яраша жазосини олди. Ҳа, автобус бекагиди ноҳура ҳолат қилган аёл уша Роҳила эди. Мен Барнони қайтиб учратмадим. Аммо бир нарсани уйлаб, тағига етолмайман. Барнонинг ота-онаси унинг эрининг уйдан мажбуран қочиб кетганини наҳотки эшитишмайдиган?

«Онаси вафот этганида у уч еши қизалоқ экан. Куп ўтмай отаси яна уйланибди. Угай она ўтганини қилди. Барнонинг буйи чўзилиб, боши қора меҳнатдан чиқмай қолди. Қишлоқда ашганилиги учун уй юмушларидан ортуб, дала ишлари ҳам қўймакшлариди. Ҳеч ким онамизоридан айримасан экан. Уз волидиси бўлганида ешгина қизчани сабзавот сотиб келиш учун шаҳарга бозорга елгиз юборармиди? Қайси она уз қизини пуначилик эзиб ишқилатади? 1989 йилнинг ёзи Барнонинг тақдирини қора доғ бўлиб муҳралиб қолди. Уша кўни сабзавотларни зўрга кутариб бозор дарвозасидан кирган оғзинида, қуринишдан қишлоқ қизи эканлиги биллиниб турган қуддиксина Барно Роҳиланинг эътиборини тортиди. Касб-қори қаллоб...

— Сен бу ерда тўхтама, сен Ноида кутяпти, — деди онаси жойидан жилмай.

(Давоми. Боши утган сонларда.)

«Шайтанат»ни чоп этиш ҳуқуқи «Шарқ» нашриёт-матбаа концернига берилган.

Муассис: УЗБЕКИСТОН ЕШЛАРИНИНГ «КАМОПОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Хомий: УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТВОУТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Назоқат УСМОҶОВА
Навбатчи: Феруза ОРИПОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97;
Тел. бўлими — 36-54-64;
Тел. бўлими — 33-79-69;
Ижодкор ушлар бўлими — 36-54-64;
Спорт, харбий вазирлик бўлими — 36-58-93, котибият

Муаллифлар фикри таҳририят қўлдан назардан фарқлангани мумкин.
Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69